

VALAŠSKÝ FILMAŘ

MŮŽETE JE POTKAT V KOPCÍCH, KOLEM DŘEVĚNIC, NA ZNÁMÝCH MÍSTECH VALAŠSKA. MAJÍ NA SOBĚ HISTORICKÉ NEBO DOBOVÉ KOSTÝMY, V RUCI DRŽÍ SCÉNÁŘE. NEJSOU TO VŠAK ŽÁDNÍ PROFESIONÁLNÍ HERCI, ALE LIDÉ Z OKOLÍ LAČNOVA, KTERÍ VE VOLNÉM ČASE A BEZ NÁROKU NA HONORÁŘ TOČÍ AMATÉRSKÉ FILMY.

autor: Hana Bednářová
foto: archiv Michala Martinka

Filmový spolek Orelcompeny už má na svém kontě asi desítku snímků, ať už jsou to historické filmy, pohádky nebo příběhy s valašskou tematikou. Myšlenkovým otcem, realizátorem i producentem je pětatřicetiletý Michal Martinka z Lačnova.

Michal Martinka není profesionální filmař. Spíše samouk, který ale svým zapálením, nápady a nadšením pro svůj filmařský koníček nadchnul už více než stovku lidí ze svého okolí. V jeho filmech tak můžete v menších i větších rolích zahlédnout jeho kamarády, vrstevníky, ale i děti, stařečky i stařenky z okolí, profesionální šermíře, ochotníky, dokonce zastupitele obcí. Většina z nich má ale společné to, že nikdy předtím před kamerou nestáli.

„V posledním filmu Zbojník 2, který měl premiéru letos v lednu, si zahrálo celkem sedmdesát pět lidí z širokého okolí,” upřesňuje Martinka. A právě z toho důvodu stále zdůrazňuje, že na jeho filmy je třeba se dívat opravdu jako na amatérské počiny. „Lidé v našich filmech mají rodiny, práci, mají svoje starosti a ze svého volna si ukrájí čas na filmování. Dobrovolně a zadarmo.”

Přesto jeho filmová společnost je na Valašsku čím dál známější, jejich filmy už promítají i kina v okolí, účastní se besed a společenských akcí. „Občas se mi ozvou i lidé někde z dálky, zda by si v něčem nemohli zahrát,” směje se Martinka a dodává, že scénář ale většinou píše na míru konkrétním lidem z okolí. Sám si také shání kostýmy, je kameraman i režisér, občas i herec v jedné osobě.

Michal Martinka měl vždy rád knihy, historii a fantasy. A když se mu asi v roce 2000 dostala do rukou rodinná kamera, kterou mohl propojit s televízi, okamžitě pro ni našel využití. V době, kdy v kinech běžel velkofilm *Gladiátor*, začal s kamarády o prázdninách točit krátké několikaminutové záběry bitev. Kamarádi se postupně přidávali, stejně jako jejich videa získávala i konkrétní příběhy, většinou inspirované 2. světovou válkou.

„Sháněli jsme si historické rekvizity a kostýmy po okolí. Našli jsme třeba německou helmu, tu jsme vyčistili, obrousili, sehnali pušku, náboje, petardy pro efekt a už jsme točili,” vzpomíná mladý amatérský filmař. Brzy nato si pořídil program na stříhání videí. V době, kdy se hitem světových kin stal *Pán prstenů*, mladí filmaři natočili vlastní fantasy sérii *Lovci*, která podle Martinky byla mezi jeho diváky velmi kladně hodnocená.

„Zahrálo si v ní asi pětadvacet lidí, měli jsme už opravdu kvalitní kostýmy, díky šermířským kurzům, které kamarádi absolvovali, i choreografie souborů už byla na úrovni,” vzpomíná Martinka s tím, že i tyto první filmařské pokusy jsou stále dostupné na jeho YouTube kanálu, aby lidé i on sám viděli filmařský vývoj.

Vrhnul se poté ještě do natáčení pokračování této úspěšné fantasy série, ale v té době ho to podle jeho slov ale začalo táhnout tematicky jinam. „Stal jsem se totiž členem Valašského sboru portášského a začal jsem se zajímat více o regionální historii, o lidovost. Byl jsem překvapený, jak je u nás lidová kultura stále živá. A napadlo mě natočit pohádku právě na regionální motivy, ve které by se mohly objevit místní kroje a příběhy, stejně jako i známá místa v okolí. Tak vznikla pohádka *Čertův kameň*, která byla inspirovaná pověstí o Čertových skalách. Pouze jsem příběh o čertovi zakomponoval do období kurských válek, které náš region reálně zasáhly. Spojil jsem tak pověst s historickou událostí, a tím nechávám prostor divákům, aby se rozhodli, jestli to tak mohlo být, nebo ne,” směje se.

Pro filmování využil také období covidu a lockdownů. „Když jsme nemohli nikam chodit ani cestovat, tak mě napadlo natočit pohádku přímo z Lačnova - *Čarovný škapuleř*, ve které si zahrají jen místní lidé. Příběh jsem směřoval do Lačnova na počátek 19. století. Babička najde v truhle zbojníkův škapuleř a začne vzpomínat na to, jak ho jako malá dívka dostala a co všechno sa jí s ním přihodilo. Pohádka je točená od srdce a všichni si na-

táčení užili. Natočili jsme ji během pouhých čtyř společných natáčecích setkání a mezi lidmi měla velký ohlas,” vzpomíná Martinka a dodává, že právě v této pohádce se poprvé objevila postava zbojníka Jana.

A právě zbojník Jan se pak stal ústřední postavou jeho dvou zatím největších filmových počínů – filmy *Zbojník* a *Zbojník 2* sám Martinka nazývá jako svůj „velkofilm”. V každém ze snímků ze zbojnické série si zahrálo více jak sedmdesát lidí, účinkovali v něm vojáci z historické skupiny, natáčelo se na zámku ve Vizovicích, v dřevěnicích v Návojně, na Lačnovských skalách, dokonce i na Rusavě. Herci před kamerou účinkovali ve vypůjčených divadelních kostýmech. Podařilo se jim sehnat na natáčení koně i kočár, hlas do filmu jim propůjčil dokonce brněnský herec Zdeněk Junák. Filmování jim zabralo zhruba rok a půl. „Vzhledem k tomu, že já i herečtí dobrovolníci mají volno většinou jen o víkendech, navíc je naše práce závislá i na počasí a ročním období, tak je organizace někdy náročná a je to o důkladném plánování,” popisuje Martinka. Největší odměnou mu byl potlesk diváků po promítání. Snímek na svůj program zařadila i kina v okolí a na YouTube už má přes sto tisíc zhlédnutí.

Amatérská skupina Orelcompeny rozhodně není výdělečnou organizací. Náklady na natáčení Martinka hradí ze sponzorských darů nebo výnosů z kina. „Co jde, si ale platím a zařizuju sám. Sháním kostýmy, nechávám šít dobové oblečení, po bazarech hledám rekvizity. Do druhého dílu filmu *Zbojník* jsme třeba potřebovali nějaké nádoby na rozbítí. Tak jsem dal inzerát na internet a hned mi paní nabídla čtyři bedny nádobí zdarma,” vzpomíná Martinka, který má doma už vlastní kostýmní a rekvizitní fundus.

Natáčení jeho filmů probíhá ve starých chalupách, stodolách a valašských dřevěnicích v okolí. „Snažíme se tímto způsobem tato místa zaznamenat a uchovat, protože rychle mizí. Některé stavby, kde jsme třeba točili před pěti lety, už dnes neexistují,” vysvětluje Martinka.

I když ví, že by se jako amatérský filmař mohl ucházet o finanční podporu z kulturních grantů, tato možnost ho neláká. „Dotace jsou velký závazek. Pokud bychom peníze na naše filmování dostali, museli bychom projekt dokončit v určitém termínu. Což by bylo stresující a byl by to tlak na mě i na účinkující. A o to upřímně nestojím,” vysvětluje Martinka.

Ze stejného důvodu se zatím vyhýbá i crowdfundingovým kampaním. „Nemám zatím prostor ani chuť trávit čas navíc u počítače a věnovat se přípravě takové kampaně ani její správě. To raději budu točit jednoduché filmy s dobrovolníky, ale budu mít čas na děti, rodinu a hospodářství.“

Jak sám říká, má velmi tolerantní manželku, která ho v jeho koníčku podporuje, zahrála si dokonce ve filmu Zbojník a je jeho odborným konzultantem. „Řeším s ní pravidelně scénář, konzultuji s ní natočené scény,“ říká Martinka s tím, že by jí rád jako poděkování někdy v budoucnosti napsal na míru hlavní roli. „Už se mi v hlavě rýsuje jeden námět,“ směje se Martinka.

Nejnovějším videem na jeho YouTube kanálu je trailer k připravovanému filmu s názvem Co strýčkové vykládali... Film by měl být jeho osobní vzpomínkou na dětství, kdy mu děda čítával pověsti a pohádky sesbírané spisovatelem Janem Kobzáněm z Liptálu.

„Chtěl jsem natočit film, kde by se mohli objevit bodří valašští strýčkové a tetičky, protože to jsou doslova neobjevené hvězdy,“ směje se Martinka a dodává, že

ve filmu budou právě tyto stařešinové u slivovice vzpomínat, jak se dřív žilo, a dětem vyprávět různé pohádky a legendy z kraje tak, jak je zachytil liptálský sběratel lidové slovesnosti. „Chybí nám dotočit poslední scénu, která se odehrává o půlnoci, kdy se jednomu strýčkovi zjeví duch zbojníka. Proto čekáme na podzim, až bude dřív tma, abychom nemuseli točit o půlnoci,“ vysvětluje režisér. Film by mohl být hotový příští rok.

MICHAL MARTINKA

- Má 35 let, je ženatý, má 2 děti.
- Žije v Lačnově.
- Pracuje jako skladník.
- Ve volném čase se kromě filmaření věnuje historii, četbě, filmům a hospodářství.
- Všechny jeho filmy najdete na jeho YouTube kanálu [youtube.com/@michalmartinka4763](https://www.youtube.com/@michalmartinka4763).

KOVAR a.s.

Stabilní zaměstnavatel

www.kovar.eu

PATRIOT

JAROSLAV
LOUCKÝ
Kouzlo laboratorní
medicíny

Říjen • 2024 • cena: 80 Kč

IVANA
FIBICHROVÁ
Tajemství
vlčnovských vdolečků

MICHAL
MARTINKA
Nadšený filmař
z Lačnova